N°. 2556

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk. *Brieven*, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

MAANDAG 24 SEPTEMBER.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 22 September.

In de zitting der Tweede Kamer van gisteren, heeft de Minister van Financien, daartoe door den Koning gemagtigd, de Staatsbegrooting voor 1856 voorgedragen, bij de volgende aanspraak:

Mijne Heeren!

Daar het Zijne Majesteit onzen geëerbiedigden Koning behaagd heeft, bij besluit van 20 September 1855, N°. 38, aan mij de vereerende taak op te dragen om namens HD. de ontwerpen der algemeene begrootings-wetten voor het dienstjaar 1856, voorzien van de daarbij behoorende toelichtende memorien, staten en bijlagen, dezer vergadering aan te bieden, heb ik gemeend, op het voetspoor van hetgeen door mijne geachte voorgangers in vroegere jaren en door mij in het vorige gedaan is, in eenige algemeene beschouwingen te mogen treden betreffende den algemeenen toestand onzer financien.

De taak daarbij door mij te vervullen, biedt hare aangename zijde aan, dewijl ik meer uitvoerig en met cijfers toegelicht, heb te betoogen hetgeen 't in weinige woorden door het geëerbiedigde Hoofd van den Staat in den aanvang dezer week werd verkondigd, dat namelijk de toestand onzer financien gunstig is, en de opbrengst der belastingen ruimschoots aan de daarvan gevormde verwachting beantwoordt.

Werpen wij, om dit aan te hooren, in de eerste plaats een oog in het verledene. Bij de aanbieding der vorige Begrooting werd u nog gewezen op de voordeelige saldo's van de dienstjaren 1851 en 1852; het overschot van het voordeelige slot der staats-ontvangsten en uitgaven over het dienstjaar 1851 alstoen nog beloopende *f* 83,311.13 is later, bij de wet van den 25 December 1854 toegevoegd aan de middelen van 1854, evenzeer is daaraan toegevoegd uit de beschikbare middelen van 1852 eene som van *f* 255,610.63½ uitmakende, blijkens de rekening door de Algemeene Rekenkamer opgenomen en gesloten, het overschot van het voordeelige slot van dat jaar. Daarmede kunnen dus die dienstjaren voor dit financieel overzigt als een gesloten tijdvak worden beschouwd.

Het voordeelige slot der staats ontvangsten en uitgaven over 1853, werd bij de aanspraak, die ik de eer had ten vorigen jare ter dezer plaatse te houden, voorloopig gesteld op *f* 5,550,158.55½. Hetzelve is later, volgens de rekening die ter opneming en sluiting bij de Algemeene Rekenkamer is overgebragt, gebleken te bedragen *f* 5,604,115.91½. Daarvan is beschikbaar gesteld tot inkoop en amortisatie van schuld, bij art. 20 der wet van den 25 December 1854, *f* 5.000.000; en tot hetzelfde doeleinde bij art. 2*a* der wet van den 11 Julij 1855 *f* 500.000 te zamen *f* 5,500.000, zoodat dus nog van dat dienstjaar beschikbaar blijft een overschot van *f* 104,115.91½. Het voordeelige slot van het dienstjaar 1854 kan voorloopig gesteld worden op *f* 7,390,324.39, waarvan echter bij de hierboven vermelde wet van den 11 Julij 1855 tot inkoop en amortisatie van schuld beschikbaar is gesteld een bedrag van *f* 4,500.000; blijft dus beschikbaar een overschot van *f* 2,890,324.39, totaal *f* 2,994,440.30½, welk niet onbelangrijk batig saldo de gelegenheid zal aanbieden, wanneer de som beschikbaar gesteld bij de vermelde wet van 11 Julij jl. verbruikt zal zijn, met schulddelging voort te gaan.

Tot toelichting van het vermoedelijke batige saldo van het vorige dienstjaar moge het volgende dienen:

De middelen over 1854, die, zoo als u bekend is, slechts geraamd waren op *f* 71.833.752.51½, hebben de aanzienlijke som van *f* 81.311.194.96½ opgebragt. Deze hoogst merkwaardige uitkomst is veroorzaakt zoowel door de meerdere opbrengst der middelen hier te lande, als door de grootere opbrengst der koloniale produkten. Uit eene inzage van den vergelijkenden staat van 's Rijks inkomsten en middelen, gevoegd bij het wets-ontwerp tot vaststelling der middelen voor 1856, zal u blijken dat de gewone middelen en inkomsten over 1854 de raming hebben overtroffen met *f* 3.977.442.45, terwijl op het vermoedelijk batig slot der koloniale administratie hier te lande, eene som van *f* 5,500.000 kon beschikbaar gesteld worden boven het bedrag van *f* 4.700.000 bij de wet van den 24 December 1853 tot dat einde aangewezen.

Bij de wetten van den 10 April 1854 en 25 December van hetzelfde jaar zijn de middelen voor het dienstjaar 1854 nog verhoogd met *f* 2.700.000 uit het fonds voortspruitende uit koopprijzen van domeinen, en met *f* 5.338.921.76½ uit de voordeelige sloten der ontvangsten en staatsuitgaven over de dienstjaren 1851, 1852 en 1853. Hierdoor klimt dan het totaal der middelen tot *f* 89.350.116.73.

De uitgaven waren voor het dienstjaar 1854 toegestaan bij de oorspronkelijke begrootingswetten, later aangevuld door andere wetten, tot een gezamenlijk bedrag van *f* 83.148.263.66. Van deze gelden is echter onuitgegeven gebleven, voor zoo verre zulks thans bekend is, een bedrag van *f* 1.188.471.32, zoodat de uitgaven over het dienstjaar 1854 gedaan of nog te doen, een gezamenlijk bedrag bereiken van *f* 81.959.792.34. Deze som aftrekkende van het hierboven vermelde bedrag der middelen, zoo behoudt men *f* 7.390.324.39 voor het vermoedelijk batig slot van het dienstjaar 1854, en na aftrek van 4½ millioen voor schulddelging, afgezonderd bij de wet van 11 Julij jl., nog *f* 2.890.324.39, zoo als hierboven werd aangegeven.

De vermelde besparing verdeelt zich over de verschillende hoofdstukken op de navolgende wijze: Hoofdstuk II, *f* 48.460.71½; Hoofdstuk III, *f* 14.933.12½; Hoofdstuk IV, *f* 34 369.25; Hoofdstuk V, *f* 279.097.87½; Hoofdstuk VI, *f* 25.639.81; Hoofdstuk VII, *f* 2.851.28; Hoofdstuk VIII, *f* 156.156.87; Hoofdstuk IX A, *f* 633.118.29½; Hoofdst. X, *f* 81.906.31½; Hoofdstuk XI, *f* 1.031.57½; Hoofdstuk XII, *f* 4.829.59½, te zamen *f* 1.282.444.70½.

Daarentegen zijn, bij het IXe hoofdstuk B, nog vele uitgaven betrekkelijk het dienstjaar 1854 te doen, waarin door eene afzonderlijke wet zal moeten worden voorzien, tot een gezamenlijk bedrag van *f* 93.973.38½, blijft dus besparing *f* 1.188.471.32.

Onder de uitgaven van 1854 is de belangrijke som van *f* 8.038,921.7½ begrepen voor buitengewone schulddelging, die echter gevonden is uit de hierbovenvermelde middelen niet tot de gewone van het dienstjaar 1854 behoorende, namelijk koopprijzen van domeinen en saldo's van vorige dienstjaren. Wanneer men zulks buiten beschouwing laat, en tegenover de middelen tot een bedrag van *f* 81.311.194.06½ stelt de uitgaven met uitzondering van de vermelde buitengewone amortisatie tot een bedrag van *f* 73.926.870.57½, dan verkrijgt men eveneens het vermelde batige saldo van *f* 7,390.324.39. Nu valt niet te ontkennen dat dit zoo gunstige saldo grootendeels te danken is aan de buitengewone bijdragen uit de O. I. baten, doch zelfs wanneer zich die niet hadden voorgedaan, dan nog zou de dienst van 1854 een saldo hebben opgeleverd van *f* 1.890.324.39. Doch hierbij moet ook nog gelet worden op de omstandigheid dat de som van *f* 2,742.160.00 bij de wetten van 22 April 1855 en 11 Julij 1855 toegestaan, ten einde de schatkistbiljetten, gedeponeerd tot waarborg der muntbiljetten, te vervangen door rentegevende nationale schuld ook is aangewezen op de dienst van 1854, ware zulks niet geschied, dan zou derhalve, ook zonder de buitengewone bate uit de O. I. administratie nog een voordeelig saldo van *f* 4,632.434.39 over zijn gebleven, en zulks niettegenstaande ook behalve hoofds. IX A nog eenige andere hoofds. van begrootingen achtereenvolgens met *f* 1,663.470.00 waren verhoogd geworden.

Uit een en ander meent de Regering tot het besluit te mogen komen, dat de finantieele toestand des vorigen jaars allezins gunstig mag genoemd worden.

Hetzelfde mag ook gezegd worden van de eerste acht maanden van dit jaar. Zonder in te veel bijzonderheden af te dalen kan hiervan het volgende worden medegedeeld. Terwijl ik vòòr een jaar de eer had onder uwe aandacht te brengen dat de middelen over de acht eerste maanden van 1854, die van een gelijk tijdsverloop des vorigen jaars met *f* 114,949.41 overtroffen, heb ik thans het voorregt u te kunnen berigten, dat de opbrengst der middelen van de acht eerste maanden van dit jaar die van de acht eerste des vorigen met niet minder dan *f* 1,646,649.55 te boven gaat. Zij overtreffen het $^{2}/_{3}$ der raming reeds thans met *f* 1,340,847.71, welke laatste uitkomst des te bevredigender is daar de raming voor dit dienstjaar belangrijk hooger was opgevoerd dan in vroegere jaren plagt te geschieden, en ook thans weder plaats vindt hetgeen in dit gedeelte des jaars regelmatig het geval is, dat namelijk de directie belastingen nog geenszins het $^{2}/_{3}$ der raming bereikt hebben. Terwijl eenige weinige belastingen beneden de opbrengst in een gelijk tijdvak des vorigen jaars zijn gebleven, overtreffen alle hoofdgroepen van belastingen de opbrengst van het vorige jaar. De in- en uitgaande regten en scheepvaartregten, die, na den langen winter, den 1 April *f* 385,695.72 beneden de opbrengst der 3 eerste maanden van het vorige jaar gebleven waren, overtreffen thans de opbrengst der acht eerste maanden van 1854 met *f* 19,099.82. De accijnsen welke den 1sten April *f* 95,144.20 bij het vorige jaar ten achter waren, zijn nu *f* 44,587.15 vooruit. De aanzienlijkste vermeerdering wordt echter thans even als ten vorigen jare weder waargenomen in de direkte belastingen. De registratieregten overtreffen het $^{2}/_{3}$ der raming reeds met zes tonnen gouds en de opbrengst der successieregten gaat niet de $^{2}/_{3}$ der raming, maar de raming voor het geheele jaar reeds met ruim eene ton gouds te boven. Wanneer ik uwe aandacht vestig op deze verblijdende uitkomst, die ons voorzeker tot dankbaarheid moet stemmen, dan geschiedt zulks hoofdzakelijk ook deswege, omdat zij niet zonder invloed is gebleven op de raming der middelen voor het volgende jaar, welke de Reg. gemeend heeft, voortgaande op het voetspoor ten vorigen jare ingeslagen, meer en meer nabij te kunnen brengen aan de werkelijke opbrengst van het dienstjaar dat tot vergelijking strekt.

Thans overgaande tot de aanbieding der begrootingen van uitgaaf, moet ik in de eerste plaats vermelden, dat het totale cijfer dezer begrootingen *f* 73.547.380.43 bedraagt. Het totaal der uitgaven, toegestaan voor het loopende dienstjaar, bereikt *f* 80.870.661.79. Hierbij moet ik in herinnering brengen dat voor het departement van Justitie, wegens de buitengewone duurte der levensmiddelen nog eene belangrijke som voor dit dienstjaar benoodigd is, zoodat U reeds in de vorige zitting een wets-ontwerp is aangeboden hetgeen echter, wegens de kort daarop gevolgde schorsing der werkzaamheden en latere sluiting der Kamer niet kon afgedaan worden, en waarbij eene verhooging van het IVe hoofdstuk der Begrooting ten bedrage van *f* 95.820.00 is voorgedragen. Voorts zal U ook nog worden aangeboden een wets-ontwerp tot voltooijing van het gebouw der Posterijen en 's Rijks Telegraaf te Amsterdam, waardoor de dienst van 1855, met nog *f* 44.700 zal moeten verhoogd worden, alhoewel de sommen boven de vroeger toegestane *f* 90,000 benoodigd, geenszins dit cijfer bereiken. Dezen beide onderwerpen zouden dus de begrootingen van uitgaven voor het dienstjaar 1855 opvoeren tot een bebrag van *f* 81.011.181.79^{5}. Onder dit aanzienlijk bedrag echter bevonden zich 1.160.000.00 bij de wetten van 22 April 1855 en 11 Julij 1855 aangewezen voor de stichting van een stoomgemaal op den IJssel, voor den laatsten termijn aan de Nederlandsche spoorweg-maatschappij, de herstelling van buitengewone winterschade, en de kosten van den Haarlemmermeer polder, benevens zes millioen, aangewezen bij de wet van den 11den Julij 1855, tot inkoop en amortisatie van rentegevende nationale schuld. Wanneer men deze buitengewone uitgaven van de overige aftrekt, en niet in aanmerking neemt de som die nog verder benoodigd zal zijn tot gemoetkoming in de buitengewone winterschade, waaromtrent nog een afzonderlijk wets-ontwerp zal worden aangeboden, dan behoudt men, in de onderstelling dat de twee vroeger vermelde ontwerpen van de departementen van Justitie en van Finantiën, tot wet worden verheven, voor 1855 een cijfer van *f* 73.851.181.79^{5}, overtreffende dus het eindcijfer voor 1856, hetwelk u thans wordt aangeboden, nog met *f* 303.801.36^{5}.

Ik zal u niet vermoeijen door u bijzonderheden betreffende de verschillende hoofdstukken van uitgaaf mede te deelen. Ik bepaal mij tot de vermelding, dat terwijl de cijfers van het eerste en laatste hoofdstuk onveranderd zijn gebleven, bij vijf hoofdstukken lager sommen, tot een gezamenlijk bedrag van *f* 637.395.86, voor het dienstjaar 1856 dan voor het loopende worden aangevraagd, terwijl bij zes het tegenovergestelde plaats vindt en aldaar een meerder bedrag van *f* 333.593,80 wordt aangevraagd. De redenen welke daartoe leidden, zullen u in de memorien van toelichting en uitgewerkte staten nader worden uiteengezet. Genoeg zij het hier te vermelden, dat de duurte der levensmiddelen en materialen noodwendig tot verhooging van eenige belangrijke posten heeft moeten leiden, terwijl ook op deze algemeene omstandigheid mag gewezen worden, dat, naar mate onze maatschappelijke toestand zich ontwikkelt en de bevolking toeneemt, de huishouding van den Staat meerdere kosten na zich moet slepen. Voor zooverre duurte van vele voorwerpen tot grootere uitgaven leidt, moet ook niet vergeten worden dat de hoogere waarde der bezittingen aanzienlijk grootere

sommen door de indirekte belastingen in 's Rijks schatkist doet vloeijen. In een en ander bestaat een onmiskenbaar verband, hetgeen bij eene onbevooroordeelde beschouwing in het oog moet vallen. De aanzienlijke schulddelgingen, welke dit jaar plaats vonden, hebben aanleiding gegeven dat het eindcijfer van het IXde hoofdstuk *A* voor het volgende jaar *f* 566.152.25 lager dan voor het tegenwoordige kan gesteld worden. Nadere bijzonderheden betreffende de besparing aan rente door schulddelging verkregen zult gij omstandig uiteengezet vinden in de Memorie van Toelichting van het IXde hoofdstuk *A* der begrooting. Daaruit zal u blijken dat de inkoopen en aflossingen van nationale schuld, in het jaar 1850 begonnen en achtervolgens voortgezet, tot eene besparing van rente leiden van ruim *f* 1.650.000.

Ten einde te voorzien in de uitgaven van het volgende jaar, wordt u tevens eene wet op de middelen en ontvangsten aangeboden, wier gezamenlijk bedrag blijkens den staat, gevoegd bij dat wetsontwerp, wordt geraamd op *f* 73,587.155.93. Het zal onnoodig zijn u te herinneren, dat de accijns op het gemaal, bij de wet van den 13 Julij 1855 en het tonnegeld van de zeeschepen bij de wet van den 14 Julij 1855 uit de rei onzer belastingen zijn weggenomen. Daarentegen is bij de wet van den 14 Julij 1855 het minimum van de opbrengst van den accijns op de suiker opgevoerd tot twee millioen guldens. Ten einde nu te voorzien in hetgeen 's Rijks schatkist, door de opheffing der vermelde aanzienlijke belastingen zal verliezen wordt u, ingevolge art. 2 der wet van den 13 Julij 1855 voorgesteld de opcenten op de hoofdsom van den rijks-accijns en het kollektief zegel op het binnen- en buitenlandsch gedistilleerd te verhoogen met twaalf en de opcenten op de hoofdsom van de grondbelasting, het personeel en de patenten, op de hoofdsom der zegel- en registratie-griffie-hijpotheek en sukcessieregten te verhoogen met zes, en tevens zes opcenten te brengen op de hoofdsom van het regt van waarborg op de gouden en zilveren werken. Gij zult u herinneren, dat bij de behandeling der wet tot afschaffing van den accijns op het gemaal, door de Regering herhaaldelijk het gevoelen is verdedigd, dat op deze wijze in de dienst zou kunnen worden voorzien, mits dat de buitengewone behoeften van het achtste hoofdstuk der begrooting, zoo lang die mogten bestaan, tot herstel van het materieel onzer Marine, werden gedekt door buitengewone, daarmede gelijkstaande bijdragen uit de Oost-Indische baten. De uitgaven voor de Marine zijn om daarvoor allezins afdoende, in de Memorie van Toelichting van dat hoofdstuk, nader ontwikkelde redenen, niet hooger opgevoerd dan tot *f* 7,618,781.20. Daaronder is een bedrag van *f* 1,032,000 bestemd voor de buitengewone behoeften onzer marine, terwijl het overige moet beschouwd worden als tot de gewone dienst te behooren. Getrouw aan het beginsel, bij de verdediging der wet tot afschaffing van den accijns op het gemaal op den voorgrond gesteld, wordt derhalve ook thans uit het vermoedelijk beschikbaar slot der koloniale middelen slechts één millioen voor de buitengewone behoeften uitgetrokken. Blijkens de opgave van het Departement van Kolonien, achter de Memorie van Toelichting op de wet van de middelen gevoegd, kan, bij laag gestelde prijzen der voornaamste koloniale produkten, en bij geene overdrevene taxatie van de vermoedelijke hoeveelheden, het beschikbaar overschot voor 's Rijks schatkist uit de koloniale bijdragen voor het volgende jaar geraamd worden op zestien millioen.

Deze gunstige vooruitzigten hebben echter niet daartoe geleid, dat voor de dienst hier te lande meer dan de gewone bijdrage van veertien en een half millioen is uitgetrokken: hierbij voegende een millioen voor Marine, zoo blijft dus reeds dadelijk op het vermoedelijk overschot der O.-Indische baten nog een half millioen onbeschikt.

Ik heb gemeend op deze omstandigheid de aandacht te moeten vestigen, even als vroeger op de uitkomst der acht eerste maanden van dit jaar, omdat zij mede tot wederlegging dient van twee bedenkingen, die tegen de wet op de middelen kunnen in het midden gebragt worden.

De eerste is, dat de raming der verschillende middelen zeer nabij hunne opbrengst in het jaar 1854 is gebragt.

De tweede, dat de raming der middelen en opbrengsten die der uitgaven slechts met *f* 39,775.50 overtreft. Beide omstandigheden, vooral wanneer zij te zamen treffen, zouden voorzeker eene voorzigtige Regering met minder gerustheid de toekomst doen te gemoet gaan en zelfs naar andere middelen moeten doen omzien, indien niet ter geruststelling daarbij mogt gewezen worden op het aangevoerde. De nog steeds toenemende meerdere opbrengst van verschillende belastingen, waarbij ook nog mag herrinnerd worden aan de ondervinding, die in vele landen, geleerd heeft, dat wanneer een belangrijke accijns wordt opgeheven, de overige meestal meer opbrengen, eene onbeschikt blijvende bate uit de Oost-Indische producten van een half millioen, ruim *f* 400,000 uitgetrokken voor de renten van schatkistbiljetten, die misschien niet zullen behoeven uitgegeven te worden, benevens *f* 500,000 aan rente van de Nationale schuld, gedeponeerd tot waarborg der Muntbiljetten, die slechts dan voor schulddelging worden besteed wanneer de vermoedelijke uitkomst van het dienstjaar dit gedoogt en het gegronde vooruitzigt, dat met schulddelging voortgegaan zal kunnen worden en dus op de som voor het IX hoofdstuk uitgetrokken, ook nog zal bespaard worden, zijn even zoo vele redenen waaruit de Regering vrijheid heeft ontleend u eene begrooting aan te bieden die schijnbaar slechts een klein batig overschot voorspelt, en waarbij de middelen het vooruitzigt niet openen, dat de opbrengst, even als in vorige jaren voortdurend het geval was, de raming met eenige millioenen zal overtreffen.

Diezelfde omstandigheid moet echter tevens de overtuiging doen geboren worden, dat men thans gekomen is tot de uiterste grens, welke de voorzigtigheid veroorlooft te naderen.

Alvorens nu deze beschouwing der voorgestelde middelen te sluiten, zij het mij vergund u te doen opmerken, dat de zes meerdere opcenten op het personeel en de patenten, in het jaar 1856 slechts over acht maanden zullen worden geheven. Wierden zij over het geheele jaar gebragt, dan zou zulks eene meerdere opbrengst van *f* 154,400 aan 's Rijks schatkist verschaffen. De Regering acht het echter niet wenschelijk over de vier eerste maanden des volgenden jaars, op de uitgeschreven belastingen nog suppletoire kohieren wegens twee buitengewone opcenten uit te geven, en heeft zich dus bepaald tot het voorstel om de meerde opcenten voor de twee voormelde belastingen te doen heffen over het gewone dienstjaar, eindigende dus den laatsten April 1857.

Na deze uiteenzetting van de beweegredenen die de Regering geleid hebben bij het ontwerpen der begrootingswet, welke thans aan uwe beoordeeling worden onderworpen, en na u omtrent den finantieelen toestand van ons land eenige mededeelingen te hebben gedaan, vermeen ik dat het u niet onaangenaam zal zijn betreffende den gang van handel en scheepvaart in het vorige jaar ook nog eenige opgaven ontvangen.

De scheepvaart heeft over 1854 buitengewoon gunstige uitkomsten vertoond.

In dat jaar zijn 736 geladen schepen, metende 89,802 tonnen, meer ingeklaard dan in 1853. Het aandeel der Nederlandsche vlag in die vermeerdering was zeer aanzienlijk, bedragende 390 schepen, metende 71,889 tonnen.

In ballast klaarden in 1854 17 schepen minder in dan in 1853, doch de tonneninhoud der in ballast ingeklaarde schepen was niettemin in 1854 nog 2622 grooter dan in 1853; terwijl de inklaring onder Nederlandsche vlag, 13 schepen in ballast, metende 4413 tonnen, meer bedroeg dan in 1853.

Ook het getal der uitgeklaarde geladen schepen in het algemeen overtrof in 1854 dat van 1853 met 120, metende 56.899 tonnen, terwijl de uitklaring onder nederlandsche vlag alleen 193 geladen schepen met een inhoud van 43,439 tonnen vermeerderde.

De uitgeklaarde ballast-schepen waren in 1854 636, metende 11,916 tonnen meer dan in 1853, waarvan 313 schepen en de inhoud van 382 tonnen voor het meerder aandeel der nederlandsche vlag.

De vrachtvaart tusschen vreemde havens is in 1854, volgens de opgaven van de nederlandsche konsulaire agenten, uitgeoefend door 3445 nederlandsche schepen, metende 552,036 tonnen, namelijk 2244 beladen schepen met 358,478 tonnen, en 1201 schepen in ballast, met 193.558 tonnen.

De waarde van in- en uitvoer, te zamen bedragende in 1854 *f* 665,265.320, overtrof die van 1853 met *f* 71,411.925.

Niet alleen de algemeene invoer maar ook de invoer tot verbruik, de algemeene uitvoer uit het vrije verkeer zijn in 1854 ongeveer 35, 39½, 36 en 39 millioen gulden hooger geweest dan in 1853.

Alleen de waarde van den doorvoer wijst in 1854 eene vermindering aan van ongeveer 3 millioen gulden. Deze vermindering is echter uitsluitend het gevolg zoowel van den tijdelijken maatregel tot vermindering der invoerregten op de granen, waardoor voor den doorvoer bestemde granen echter niet ten doorvoer maar ten invoer werden aangegeven; alsmede van de wet van 1 September 1854, waarbij vele doorvoer-artikelen van invoerregten vrijgesteld zijn, en naar aanleiding waarvan die artikelen in de laatste maanden van het jaar 1854 niet meer onder den doorvoer voorkwamen.

De opbrengst der in- en uitgaande regten bleef in 1854 ongeveer twee en eene halve tonne gouds onder die van 1853. Voornamelijk is deze achteruitgang aan de vermindering der invoerregten op de granen toe te schrijven, welke over het geheele jaar 1854 heeft gewerkt. Welk deel de tariefsveranderingen van de wet van 1 September 1854 daarin hebben gehad, is bezwaarlijk na te gaan, vooral daar die wet slechts in de laatste drie maanden van dat jaar van kracht is geweest.

De scheepsbouw heeft zeer gunstige uitkomsten opgeleverd.

In 1854 zijn 220 nieuwe schepen, metende 51,631 tonnen, en alzoo 37 schepen, metende 10,593 tonnen, meer dan in 1853 in de vaart gekomen. Daaronder waren 21 buiten 's lands gebouwde, metende 3618 tonnen, terwijl het getal van deze in 1853 slechts 12, metende 2958 tonnen, beloopen had.

In de eerste acht maanden van 1855 zijn 130 nieuwe schepen, metende 34,113 tonnen, waarvan 17 buiten 's lands gebouwde, metende 4838 tonnen, in de vaart gebragt. En ofschoon het getal dier nieuwe schepen in de eerste acht maanden van 1854 32 schepen grooter was, is echter de tonneninhoud van de 130 schepen van 1855 5880 tonnen hooger dan van de 162 schepen van 1854. Het verschil tusschen de buiten 's lands gebouwde schepen in de eerste acht maanden van 1854 en 1855 is 1 schip en 2260 tonnen meerder voor dit laatste jaar.

De bijzonderheden betreffende het postwezen zullen, even als in vorige jaren, in eene afzonderlijke nota, als bijlage bij het IX[e] hoofdstuk B, worden medegedeeld. Gij zult daaruit zien dat het aantal brieven regelmatig groeijende, en de geldelijke opbrengst steeds toenemende gebleven is, en verder daarin eene menigte bijzonderheden vermeld vinden, die in vorige jaren gebleken zijn uwe belangstelling op te wekken. Van de uitkomsten der postwet, zoo als die thans is gewijzigd, valt nog niets mede te deelen, daar dezelve eerst sedert den eersten dezer maand in werking is.

Hiermede, Mijne Heeren, vlei ik mij, de taak voor heden mij opgelegd, te hebben vervuld.

Het zij mij vergund met den wensch te eindigen, dat de beraadslagingen over de thans aangeboden begrootingswetten, onder de leiding der Voorzienigheid, de belangen van ons dierbaar Vaderland mogen bevorderen.

Op 20 jl. heeft het Provinciaal Geregtshof in Overijssel in eene buitengewone civile teregtzitting uitspraak gedaan in zake van I. F. Warninck, R. C. priester en pastoor te Borne, aangeklaagd van in het openbaar godsdienstplegtigheden te hebben verrigt, en daardoor in strijd met de wet gehandeld te hebben.

Het Hof heeft bij deszelfs arrest beslist:

1°. dat voldoende blijkt, dat de zaak te Almelo aangebragt en behandeld is ter burgerlijke teregtzitting der regtbank aldaar, dat ook het vonnis van den eersten regter moet geacht worden ter burgerlijke teregtzitting te zijn uitgesproken, — doch dat de woorden in het hoofd van dat vonnis voorkomende, »regt doende in strafzaken," zijn erroneus.

2°. dat het Roomsch Katholieke kerkhof te Borne in den zin der wet niet is eene beslotene plaats, uithoofde van de geringe hoogte en het doorzigtig latwerk der poort, zich voor dat kerkhof bevindende; — hoezeer dan ook overigens de beukenheg, waarmede het verder is omgeven, genoegzaam is, om in den zin der Grondwet eene *beslotene plaats* daar te stellen, dat is eene zoodanige, waar hetgeen daar binnen voorvalt, is onttrokken aan het oog van degenen, die zich buiten bevindt.

3°. dat de eerste regter verkeerdelijk den beklaagde heeft ontslagen van alle regtsvervolgingen, vermits in deze burgerlijke zaak niet te pas komt een onderzoek naar de vraag, of hij met opzet, dan wel met onwetendheid de wet heeft overtreden.

Diensvolgens heeft het Hof het vonnis van den eersten regter vernietigd, en op nieuw regt doende verklaard dat de beklaagde in strijd heeft gehandeld met de wet, en hem veroordeeld in alle kosten der procedure.

(Prov. Overijsselsche Ct.)

De gemeenteraad van Rotterdam heeft in zijne zitting van gisteren beraadslaagd over de door de kommissie *ad hoc* ontworpen verordening op de heffing eener plaatselijke *direkte* belasting, ter vervanging der belasting op het *gemaal*, welke den 1 Jan. 1856 daar ter stede komt te vervallen. Met 22 tegen 8 stemmen heeft de raad *aangenomen* het beginsel, om den belastingschuldige een alternatief te stellen d. i. de keus tusschen den aanslag naar den maatstaf der *huurwaarde* dan wel naar dien der *vermoedelijke verteringen*.

Z. M. heeft pensioen verleend van *f* 4000 aan J. C. Lijnslager, ontvanger der in- en uitg regten en accijnsen te 's Bosch; en eervol ontslagen op zijn verzoek: F. A. Linse, als kapt. bij de dienstd. schutterij te Amsterdam.

'sGRAVENHAGE, 21 Sept. Z. Exc. de minister van Finantiën heeft de ambtenaren bij de directe belastingen in- en uitgaande regten en accijnsen aangeschreven, dat zij noch hunne bedienden, zich mogen belasten met het opmaken van requesten of reclamatiën in zake van direktie belastingen van derden: zijnde hoofdambtenaren uitgenoodigd om daarop zeer streng te letten. Zij die gewoon waren hunne reclamatiën, om teruggave van belasting voor zes maanden, wegens het afschaffen van het belastbaar gebruik hunner paarden, door de ambtenaren of hunne bedienden te doen opmaken, worden op de voorschreven verbodsbepalingen opmerkzaam gemaakt met opmerking tevens dat hunne reclamatiën als boven voor den 1 November bij HH. Ged. Staten of door tusschenkomst van den Controleur moeten zijn ingekomen.

— Burg. en Weth. van 's Gravenhage hebben ter kennisse van de ingezetenen gebragt, dat tusschen den 20 en 29 dezer, op een of meer dagen, op het proefvelden der artillerie, nabij het kanaal naar Scheveningen proeven met het geschut zullen worden genomen, waardoor de aldaar voorliggende duinen, in de rigting van de vlakte van Waalsdorp, onveilig zijn.

— In de residentie zijn aangekomen en aan het hôtel *de l'Europe* afgestapt Don Zaman Urdurraga de Solar, komende van Sicilie, de heer Antonie Affauze Vetlado, komende van Brazilie en de heer Antonio Manseldu Fincea Ferra, komende van Lissabon.

— Eene vriendelijke hand meldt ons uit Hellevoetsluis, dd. 18 dezer: »In den morgen van gisteren had aan boord van het Nederl. barkschip *Carolina*, kapt. de Best, komende van New-York en bestemd naar Rotterdam, liggende in het kanaal van Voorne, een oproer plaats. Drie matrozen zijn op het onverwachts bij den kapitein in de kajuit gedrongen en hebben gedreigd hem te zullen vermoorden. Den kapitein en onder-stuurman hebben zij ge-

slagen, en hun het goed van het lijf gescheurd. De kapitein heeft zijn pistool (geen revolver) gegrepen en door dat voor te houden hen op eene distantie gehouden. Toen de kapitein weder in de kajuit gegaan was, hebben de drie matrozen met de voeten en een handspaak getracht de deur open te breken; op dit oogenblik kwam juist onze ijverige heer kommissaris van politie en waterschout aldaar aan, en liet zich aan boord van den bodem brengen. Na een ingesteld onderzoek heeft hij de drie matrozen van boord verwijderd en hen in verzekerde bewaring gesteld. Naar wij verder vernemen zouden diezelfde personen zich ook schuldig gemaakt hebben aan diefstal. Heden morgen zijn zij onder behoorlijk geleide getransporteerd naar Rotterdam. Het ware te wenschen, dat spoedig eene wet op de tucht op de koopvaardijschepen werd uitgevaardigd, daar men zoo ligt moord en doodslag te verwachten heeft. Was juist de heer Boonzaijer, 1e kommissaris van polite, alhier niet aangekomen zoo hadden hier voorzeker de grootste ongelukken kunnen plaats grijpen. *(Schied. Cour.)*

— 22 September. Met leedwezen verneemt men dat de eerst onlangs benoemde President van den Hoogen Raad der Nederlanden, Mr. J. op den Hooft, in den afgeloopen nacht is overleden, en wel geheel onverwacht aan eene beroerte. Hij was 60 jaren oud.

SCHIEDAM, 19 Sept. Men is hier ijverig bezig met het gereed maken van de voorgenomen verbinding met den rijkstelegraaf; de palen zijn gesteld in de rigting van het station van den Hollandschen spoorweg door het weiland langs de Achtercingel over de telegraafplaats, dwars over de Broersvest langs de lange Kerkstraat en markt tot aan het lokaal dat voor het bureau wordt ingerigt, zijnde het zoogenaamde wachtlokaal op den hoek der markt. Men is er reeds een groot einde gevorderd met het spannen der draden, zoodat eerstdaags de aanvang der geregelde kommunikatie kan worden te gemoet gezien.

TIEL, 20 Sept. Bij vonnis van de arrondissements-regtbank van heden, is de heer H. J. Lion, te 's Hage, schuldig verklaard aan laster tegen den heer P. van Rees, gepleegd in de *Indiër* van 2 Mei jl. en diensvolgens veroordeeld tot eene correctionneele gevangenisstraf van eene maand, *f* 25 boete en de kosten van het regtsgeding, terwijl aan den heer van Rees de vrijheid is gegeven, een exemplaar van het vonnis, ten koste van den veroordeelde, te doen aanplakken te Batavia, 's Hage en Zalt-Bommel. De uitgever van de *Indiër*, de heer D. van Haren Noman, is vrijgesproken.

'S HERTOGENBOSCH, 21 Sept. De regtbank te dezer stede heeft in de plaats van den kantonregter te Waalwijk voorgedragen de heeren, 1°. mrs. J. van Heusden, advokaat te 's Bosch, 2°. mr. M. A. van den Acker Sr. te Eindhoven, 3°. Jhr. mr. E. X. Verheijen, advokaat te 's Bosch, en tot kantonregter te Grave 1°. mr. M. A. van den Acker Jr. advokaat te Eindhoven, 2°. mr. J. van Heusden, advokaat te 's Bosch en 3°. Jhr. mr. F. X. Verheijen mede advokaat alhier.

Men leest in de Tweede Editie van het *Handelsblad*:

PARIJS, 22 Sept. Aan de beurs was gisteren een gerucht in omloop van een aanslag op het leven des Keizers gepleegd. Het heeft geen den minsten grond. De prefect van policie heeft bevel gegeven om den verspreider van dit strafbare gerucht op te sporen.

De *Moniteur* bevat eene dépêche van den maarschalk Pélissier, van den 18 Sept., meldende, dat van de vier duizend in zijne handen gevallen stukken geschut er 50 bronzen zijn; de overige in zee geworpen stukken worden opgezocht. Wijders zegt hij, dat in de magazijnen nog gevonden zijn 200,000 kilo's buskruid en 100,000 projectillen.

Hetzelfde blad deelt ook eene dépêche mede van den admiraal Bruat van dezelfde dagteekening, meldende, dat de geallieerde vloten in de zee van Azoff andermaal een groot aantal visscherijen en schepen met proviand hebben vernield.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 21 Sept. Het gerucht houdt stand, dat de Russen voornemens zouden zijn de noorder-forten te verlaten en terug te trekken op Perekop.

— Het schijnt thans buiten twijfel te zijn, dat het geschil tusschen Napels en de westersche mogendheden weder is bijgelegd. De aftreding der ministers van Oorlog en Politie wordt door Frankrijk en Engeland als genoegzame voldoening beschouwd. De *Times* belast zich dan ook thans met de taak, om te verklaren, dat de Koning van Napels niets meer van Engeland te vreezen heeft, wijl het zich niet wil inlaten met de binnenlandsche aangelegenheden van Italië, en dat ook de Keizer der Franschen elke poging tot omkeering afkeurde, die zou moeten strekken ten voordeele van een lid zijner familie.

— De westersche mogendheden hebben er in bewilligd, dat den griekschen minister van Oorlog, Kalevye, zou aftreden, mits het gouvernement van Koning Otto dezelfde waarborgen aanbood, als door gezegden minister als lid van het gouvernement gegeven werden.

— Het *Journal de Frankfort* spreekt op zeer stellige wijze al de door piemonteesche bladen verspreide geruchten tegen omtrent de slechte gezindheid der Italiaansche Staten van Oostenrijk en de talrijke arrestatiën, die aldaar zouden hebben plaats gehad.

— De Keizer heeft Abd-el-Kader in een partikuliere audientie ontvangen, en hem toegestaan te Damas zijn verblijf te houden.

— Het nieuwe ontwerp omtrent de reorganisatie der spaansche hofhouding, wordt door de verschillende partijen niet zeer gunstig beoordeeld. Espartero en O'Donnel kunnen het niet eens worden omtrent de personen aan de Koningin toe te voegen, wijl ieder dezer heeren gaarne zijn eigen creaturen in de nabijheid der vorstin verlangt te plaatsen ten einde alle hare bewegingen te bespieden.

ENGELAND.

LONDEN, 21 Sept. Volgens berigten uit Konstantinopel heerscht er thans eene goede verstandhouding tusschen de gezanten van Frankrijk en Engeland. Zulks geeft den *Times* aanleiding om te schrijven, dat de benoeming van den nieuwen minister van Marine, wel niet zeer aangenaam is, omdat deze een tegenstander wordt geacht van hervormingen, doch dat de Turken met regt zich mogen verheugen over de benoeming, daar zij wel gansch afgemat moeten zijn door de bemoeijingen der diplomatie met hunne personele en inwendige belangen. De *Times* haalt vervolgens Lord Redcliffe vinnig door, omdat deze jaren lang die taktiek heeft gevolgd. Het gouvernement heeft zulks altijd geduld, omdat lord Redcliffe de eenige man was op de hoogte der Turksche Zaken, doch thans nu er meer zijn moet Engeland zich niet langer verlagen, om ten koste van zijn bondgenoot, de persoonlijke inzigten van zijn gezant te ondersteunen.

De wijze waarop de *Times* het gedrag van lord Redcliffe laakt, loopt sterk in het oog, en verraadt de bedoeling van het gouvernement, om op het oogenblik Frankrijk, dat zich zoo sterk begint te vertoonen, in alles te believen, welligt om het des te gemakkelijker in een revolutionnairen oorlog, waarin lord Palmerston uitkomst zal zoeken, blindelings mede te slepen.

Gelijk men weet, is Mehemet-Ali tijdens de afwezendheid van lord Redcliffe op nieuw tot minister benoemd. De edele lord had echter door den eersten tolk der engelsche ambassade den Sultan onder het oog laten brengen, dat die benoeming niet wel kon geschieden. Doch de Sultan gaf hierop vrij koeltjes ten antwoord, dat het benoemen, afzetten, straffen, weder benoemen enz. enz. van ministers, alleen zijn werk was, en hij daaromtrent aan niemand verantwoording schuldig was en geen intendant had. Lord Redcliffe heeft alstoen de zaak voor het uiterlijke althans laten berusten. De fransche ambassadeur houdt zich buiten alle intriguen.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 22 September.

ONDERTROUWD (20 Sept.): C. J. van Loon met C. C. Middendorp.

GETROUWD (20 Sept.); D. J. Füldaüer met M. M. Rothschild. - J. M. Meijer met C. Preijer, wed. - F. H. J. de Bruine met J. Castermans, van Luik.

BEVALLEN (19 Sept.): L. M. Hartgerink, geb. Ebert, D.

OVERLEDEN (14 Sept.): E. W. Nieuwland, wed. J. Delclisur, 74 j. — (15 Sept.): A. E. van Oosterzee, 34 j. — (18 Sept.): D. H. de Hart, 7 j.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f* $55\frac{15}{16}$	Livorno	2/m	*f* 39
"	zigt	" $56\frac{2}{16}$	Napels		" 86¼
Bordeaux	2/m.	" 55½	Petersburg		" 1.72
"	zigt	" 55¼	Weenen	6 w.	" 31
Madrid	3/m.	" 243	Augsburg	"	" 36
Cadix	"	" 243	Frankfort	"	" 100
Seville	"	" 240	Hamburg	2/m.	" 35
Bilbao	"	" 241	"	zigt	" 35½
Lissabon	"	" 41½	Londen	2/m.	" 11,72½
Porto	"	" 41½	"	zigt	" 11,82½
Genua	2/m.	" 46	Rotterdam		" ¼

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 21 Sept. Belg. leen. 2½ pc. 54¼, Obligatiën 3 pc. 74; id. 4½ pc. 93¼; Spanje 1—3 pc $19\frac{5}{16}$; Binnenl. 3 pc. 32⅝; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 66⅝.

PARIJS, 21 Sept. Fransche 4½ pc. 91.90; 3 pc. 66.20; 3 pc. Spanje 32⅝; id. 1¼ pc. 19¼; 4½ pc. Met. —; Rom. Leen. 85¾.

MADRID, 20 Sept. 3 pc. Schuld 34.—, id. 1¼ pc. 19.50.

LONDEN, 21 Sept. Consols 90⅛, 3 pc. Spanje buitenl. 37¾; 1 pc. dito 19⅞; Comité-Bewijzen 4¼; Passive 4⅝ 5 pc. Rusl. 97; 4½ pc. dito 87½; 4 pc. Holl. 96½; 2½ pc. id. 64⅝; 5 pc. Sardinië 84½; Brazilië 102; 4½ pc Peru 76½; Gren. uitg. 6½; id. werk 18½; 3 pc. Mexiko 21⅜; Turkije —; 4 pc. Portugal 44; Ecuador 4¾; Wissel op Amst. —.—.

WEENEN, 21 Sept. Met. 5 pc. 75¾; Id. 4½ pc. 66¾; Bank Aktien —; Wissel op Londen 11.06; Amst. —; Parijs 132; Goud 20⅛; Zilver 15½; Nieuwe Leening —.

BERLIJN, 21 Sept. 3½ pc. Pr. Staatschuld —; 4½ pc. Rusland —; id. 5 pc. 96½.

HAMBURG, 21 Sept. Spanje 3 pc. 30; id. 1 pc. 18⅛; Rusl. 5 pc. —; 3 pc. Mexikanen —; 5 pc. Sardinië —; Wissel op Amst. —.—; Londen kort 13.4⅝; Weenen —.—.

FRANKFORT, 21 Sept. 5 pc. Met. 65⅝; 1 pc. Spanje binnenl. 19⅜; id. 3 pc. 51⅜; Wissel op Londen 3/m. —; Parijs —, Weenen —; Amsterdam —.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

	Rente	21 SEPT. 4½ u. gebl.	22 SEPT.	4 u. gebl.
Nederl., Werkel. Schuld à	2½ pCt.	$63\frac{13}{16}$	63¾	à $63\frac{13}{16}$
Dito Dito	3	76	76	
Dito Dito	4	$93\frac{7}{16}$	93⅝	
O. I. Leening 1844	4			
Amortisatie	3½			
Handel-Maatschappij	4½			
Aand. Arnh. Spoorweg	4½			
Dito Hollandsche dito				
Obligatiën	4½			
Maatschappij van Weld.	4			
Aand. Ned. Bank.				
België, Certifikaten	2½			
Dito *Rothschild*	2½	50⅞		
Frankrijk, Obligatiën	3			
Spanje, Onbep. Stukken	1¼	$19\frac{1}{16}$	$19\frac{7}{16}$	19½
Nieuwe	3	38¼		
Binnenlandsche	3	32⅜	$32\frac{5}{16}$	
Cert. Coup. Sp. Com.		$4\frac{5}{16}$		
Amortisable Schuld		$4\frac{15}{16}$		
Portugal, te Londen	3	40⅜	$40\frac{5}{16}$	
Dito Uitgestelde				
Rusl., bij *Hope en C°.*	5	101	101⅛	101¼
Dito A°. 1828—1829	5	100½	100½	
Negot. 1831 en 1833	5			
Nieuwe Engelsche	4½	87¼		
Negot. 1840	4	75⅜	75¼	
Dito *Stieglitz*	4	74⅝	74⅝	
Dito Nieuwe	4			
Certifikaten te Hamburg	5			
Inschr. op 't Grootboek	6			
Dito Certifikaten	6			
Polen, Obligatiën	4	68½	68⅜	68½
Aandeelen 1835		143		
Oostenrijk, Metalliek	5	63⅛	$63\frac{1}{16}$	63⅛
Dito Nationale	5	67½	$67\frac{7}{16}$	67½
Dito 1847	2½	32⅛	32⅛	
Dito 1851 en 1852	2½	32⅛	32⅛	
Dito Nieuwe	5	74⅛	74⅛	
Dito 1854	5	74⅛	74⅛	
Weener Bank	5			
Dito	4			
Aand. met Loting fl. 250		*f* 325		
Nieuwe dito 1854		266		
Pruiss. Aand. 1854	3½	197		
Amerika, Bank-Aktiën Cert.		$1\frac{13}{16}$	1¾	
Dito Orig.		1⅞	1⅞	
Napels, Cert. bij *L. en B.*	5	101¼		
Sardinië, te Londen	5			
Denemarken, dito	3			
Louisiana, te Londen	5			
Brazilië	5	99		
Dito 1843	5			
Mexiko, te Londen £ 100	3	21	$20\frac{15}{16}$	
Dito Onbepaalde	3	$20\frac{15}{16}$	20⅞	
Peru	4½	75½		
Grenada, dito à £ 100	2½			
Dito Uitgestelde				
Ecuador				
Venezuela, te Londen	4¼	26¼		
Dito Uitgestelde	1½			
Grieken, Bt. à £ 100	5			

5 pCt. Stieglitz 80⅝.

Bij vrij levendige handel en 2½ pCt. Schuld waren zoowel onze binnenl. als buitenl. fonden nagenoeg als gisteren. — Zuid-Amerik. zonder handel.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt., Prolongatie 3½ pCt. Diskonto 3 pCt.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 22 September.

Gisteren zijn alhier afgedaan 520 pak Java Tabak (Plantage T R) tot omme 50 ct., alsmede bij Inschrijving 2561 st. Java Runder Huiden restant lading per „Nijverheid" van 48 a 50 c.

Overzigt der Week.

KOFFIJ. Blijft ferm en kavelingen uit de gehoudene N. H. M Veilingen blijven gezocht. Prijzen gingen niet vooruit, alleen voor Menado zoude men boven Veilings-prijzen moeten besteden; kleine partijtjes goed ordinair Java zouden thans moeijelijk onder 32 c. te verkrijgen zijn. — Alhier is van Padang binnen gekomen de *Amsterdam* met 4130 balen voor de N. H. M. en te Rotterdam de *Stad 's Gravenhage* van Colombo met 10589 bn. Native en 152 vn., 56 bn. Plantation Ceylon voor hetzelfde ligchaam. Met W. I. soorten blijft het voortdurend stil, en belongen 1300 bn. Braziel per *Avance* 26 c. — Te Rotterdam werden uit de hand afgedaan 1800 balen Rio ex *Gustave Melin* a 25½ en alhier werden in veiling 3060 balen Santos slechts gedeeltelijk verkocht a 22¾ a 30½ n. kw., het meerendeel werd opgehouden.

THEE is alleen voor Consumptie gezocht en blijven prijzen gesouteneerd.

TABAK. Van *Marijland* kwam bijna niets aan de markt tengevolge der verlaagde prijzen; alleen blanke soorten zouden grif afgaan, doch is daarvan niet veel aanwezig. — Van *Kentucky* komen den 25 dezer bij inschrijving aan de markt 100 vat. ordinair zwaar kerf, aanvoer bij de N. H. M., en getaxeerd 20 c. per ½ Ned. ℔ in Entr. De geheele Voorraad bestaat uit deze partij. — *Virginie* meer gewild en zijn hiervan een 50tal vaten verkocht. — *Java-Tabak* blijft zeer vast gestemd. Er bestaat voortdurend veel vraag naar goed rijp bruin

kleurig gespikkeld en ongespikkeld dek en werden dan ook bij inschrijving 520 pak (Plantage T R) ex *Erasmus* met omme 50 c. en 365 pak (plant. P K) ex *Nepthunus* dooreen met 31 c. betaald. Per *Grecian* werden van Soerabaya aangevoerd 1120 pak (plant B T D L) en 339 pak (plant. *Geysingh*) welke beide partijen echter nog niet gelost of geexamineerd zijn.

SUIKER. De hooge afloop der N. H. M. Veiling van 39896 kr. heeft weder het bewijs geleverd in welke mate dit artikel voor behoefte gevraagd is, zijnde alles grif verkocht van *f* 4 tot 5 boven Julij-Veilings-prijzen. De witte soorten werden naar proportie nog hooger dan de bruine betaald. Ook zegt men dat 1/3 voor Binnenlandsche Consumptie gekocht is. Het zoude dan ook geenszins te verwonderen zijn als prijzen nog meer vooruitgingen. — Uit de hand kwamen voor of na de Veiling geene afdoeningen van Java of andere soorten tot stand.

GERAFFINEERDE SUIKER. Blijft gerechercheerd en moest men op nieuw eene prijsverhooging inwilligen. Voor de Veiling is echter niet veel gedaan. De prijzen zijn thans als volgt voor *Crushed Melis:* N S R superfin *f* 39 a 39½, N° 2 *f* 38 a *f* 38½, N° 3 *f* 37; B K N° 1 *f* 37 a 38, N° 2 *f* 35 a 35½; B & H N° 1 *f* 37 a 37½, N° 2 *f* 35½ a 36½; S & T N° 1 *f* 37 a 38½, N° 2 *f* 36 a 36½, N° 3 *f* 35 a 35½; W & Z *f* 35½; T & C *f* 35½ a 36. — *Lompen*, getax. *f* 36 a 36½. — *Siroop* *f* 35.

RIJST gesouteneerd en ondergingen de *Arracan* soorten zelfs eene kleine prijsverhooging. Te Rotterdam werd de lading van boord te ontvangen van *het goed Vertrouwen* a *f* 8½ en alhier eene lading d° a *f* $8\frac{2}{16}$ en nog eene a *f* 8¼ afgedaan. Men is echter niet meer genegen om onder laatsten prijs los te laten, hoewel zich daarvoor niet veel liefhebbers toonen. Gepeld d° bedingen grif *f* 10½ a *f* 10¾. Gepeld *Java* schaarsch en niet onder *f* 11½ te bekomen.

In FRUIT werd weder niets gedaan. *Rozijnen* en *Krenten* in een doen. *Sucade* wordt in de 2de hand op 41 a 43 c. gehouden; de eerste hand houdt terug. Zoete Barbarijsche *Amandelen* waarvan niet veel voorhanden is zijn thans *f* 39½ a *f* 40 waard.

SPECERIJEN wat stijver, doch gaat er slechts onbeduidend om in afwachting der N. H. M. veiling op 2 Okt. e. k. *Noten* worden thans op 158 a 159 c. gehouden; *Foelie* 145 c. *Nagelen* N° 1, 41 c. *Peper* zeer vast en werd te Rotterdam voor 805 balen Zware ex *Mary Goddard* 30 c. besteed.

In DROOGERIJEN was de handel zeer onbeduidend. Van *Gum Elastiek* gaat steeds iets a *f* 40 a *f* 41 af., mits goed geconditioneerd. *Cassia* onveranderd en bij kleinigheden afgaande. Per *Amsterdam* zijn van Padang bij de N. H. M. aangevoerd 1230 fard Cassia, 558 fard. Gum Elastiek en 7884 fard. Gutha Percha.

VERFWAREN. *Indigo* geheel prijshoudend, doch tengevolge der op handen zijnde veiling weinig in gepasseerd. Per *van der Werff* welke dagelijks binnen kan komen, worden ca. 400 kn. aan partikulieren gewacht die meerendeels dadelijk aan de markt komen. *Cochenille* niets in gepasseerd. Per *van der Werff* worden 304 kn. gewacht waarvan 199 1a soort 63 kn. 2a soort, 25 kn. 3de soort, 1 k. uitschot en 16 kn. Jacatille; deze zullen na aankomst mede direkt ter markt komen. *Verfhouten* onveranderd met maar zeer weinig handel; van Laguna Campêche zijn 30 ton en van St. Domingo 70 ton tot vorige prijzen verhandeld. De diverse partijen Geel en St. Martenshout onlangs aangevoerd zijn nog niet geheel zigtbaar. *Dixi Divi* 10 ton goed middel kw. in zakken zijn met *f* 8¼ betaald. Van de aangebragte partijen was nog weinig of niets te zien. *Quercitron*. Baltimore blijft bij gerief a 4½ 1e hand koopers vinden; daaronder is niets te koop. *Zwavel* en *Salpeter* onveranderd. *Meekrap* met geregelde vraag, prijzen onveranderd.

HUIDEN. W. I. soorten steeds vast en is zelfs een avans van 2 a 3 c. op vorige prijzen geweigerd, wegens de geringe voorraad op de buitenlandsche markten. *Java*-soorten gezocht. De uit de *Nijverheid* nog onverkocht geblevene 2561 ps. Runder zijn bij inschrijving aangeboden, en verkocht van 48 a 50 c. — Per *Greecian* werden van Soerabaya aangevoerd 3506 Koe- en 494 Buffelhuiden.

KATOEN hooger gehouden en met kleine voorraad.

HONIG entbreekt bijna geheel, zoo in de eerste als 2de hand.

METALEN. In Tin is sedert de gehoudene N. H. M. veiling weinig omgegaan. Echter zoude men moeite hebben om op *f* 75 koopers te vinden.

STERKE DRANKEN. *Jenever* rijzende a *f* 31,50 blijft steeds te bedingen; Amst. Proef *f* 32,75. *Moutwijn* *f* 26. *Arak* blijft gewild. 20/2 en 30/2 legg. zeilend per *Catharina* zijn tot hoogen prijs verhandeld. De per *Greecian* aangevoerde 30/1 en 20/2 leggers waren reeds zeilend verkocht.

GRAANMARKT.

SCHIEDAM, 21 Sept. Rogge. Ofschoon zich nog eenige vraag voordeed voor verzending, was de handel minder belangrijk dan de vorige week, tot de volgende prijzen: 146/2 ℔ Deensche *f* 335 6/w.; 145/2 ℔ dito *f* 337 6/w.; 140/2 ℔ Stockholm *f* 340 1/m., *f* 342 6/w.; 144/2 ℔ Riga *f* 350 1/m.; 144/2 ℔ gedr. Stockholm *f* 355 1/m.; 146/2 ℔ Deensche *f* 345 3/m.; 142/2 ℔ Reval *f* 376 1/m.; 147/2 ℔ gedr. Deensche *f* 350 6/w.; 149/2 ℔ gedr. Pommer *f* 372 6/w.

Gerst. Tot ruim vorige prijzen was de handel zeer levendig en noteerde men successivelijk: 131/2 ℔ gedr. Zweedsche *f* 260, 262 6/w.; 129/2 ℔ dito *f* 258 6/w.; 127/2 ℔ Libau *f* 373 3/m; 132/2 ℔ gedr. Deensche *f* 265 3/m; 127/2, 129/2 ℔ Libau *f* 273, 275 6/w., *f* 280 3/m.; 126/2 ℔ dito *f* 275 3/m.; 131/2 ℔ gedr. Zweeds. *f* 265 3/m.; 127/2 ℔ Libau *f* 275.

Moutwijn. Zaturdag en Maandag was a *f* 25½ wel aan te komen, Dingsdag weigerde men beneden de *f* 26 af te geven, ofschoon alzoo niet veel vraag was. Woensdag werd dezelfde prijs voor eenige posten besteld, doch gisteren en heden was niet meer dan *f* 25½ te bedingen.

Jenever *f* 31.00; Amst. Proef *f* 32 25.

MIDDELBURG, 20 Sept. Tarwe. Puike jarige Zeeuwsche *f* 16 a 16,50, dito Nieuwe *f* 16 a 16,50 naar deugd, mindere soorten *f* 15 a 15,50; puike jarige Walchersche *f* 17 a 17,25, puike Nieuwe *f* 16,25 tot 16,75 naar deugd. — Rogge. Puike jarige *f* 11,50, Nieuwe *f* 12 vruchteloos aangeboden, voor de zaai is echter nog *f* 12,25 betaald. — Gerst. Puike Winter *f* 8, puike Zomer werd aan *f* 7,50 de Mud verlaten, en na Beurstijd aan *f* 7,25 opgeruimd. — Walchersche Paardeboonen (1851) *f* 9,75. — Nieuwe Walchersche Groene Erwten, de beste soorten voor *f* 12 en 12,25, mindere *f* 11,50 a 11,75 en de groote aan *f* 12,75 tot 13,25 de Mud, mindere soorten *f* 12,25 a 12,50. — Nieuwe Bruineboonen niet dan een paar partijtjes ter veil, die tot *f* 14 zijn gekocht. — Zeeuwsche Groene Erwten *f* 11 a 11,25 naar kwaliteit. — Koolzaad bleef in een doen, men kocht de beste partijtjes aan *f* 18 a *f* 18,50. Zomer-Koolzaad *f* 17 a 17,50 de Mud. — Raap-Olie *f* 64; Patent-Olie *f* 66; Lijn-Olie *f* 52 per Vat.

ANTWERPEN, 20 Sept. Van *Koffij* zijn ca. 600 balen Brazil gerealiseerd.

Graanmarkt. Sedert gisteren onveranderd en weinig geanimeerd. In Oliezaad is niets gedaan.

Huiden. Bij de den 28 dezer te houden veiling zullen nog gevoegd worden, 1500 st. gedroogde en 4000 gezouten Buenos-Ayros. De veiling zal dus bestaan uit ca. 8500 gedroogde, 5000 gezouten Buenos-Ayros en 2000 gezouten Fernambuc en Para bestaan.

In *Rijst* is belangrijk gedaan, van Arracan werden 6000 balen uncleaned en 3000 balen gepeld verkocht.

Van *Ruwe Suiker* zijn 95 kn. blond Havana verkocht. De markt blijft ferm, doch gebrek aan Suiker, in de lage Nommers vooral, belet meerder omzet

Tabak. Had deze week in de eerste hand een omzet van 200 ceroenen Virginy en Kentucky.

LIVERPOOL, 19 Sept. *Katoen.* Heden verkocht 6000 bn. markt ferm.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 21 Sept. Berckelbach v. d. Sprenckel, Wildeman, Tjilatjap

UITGEZEILD:

HELVOET, 21 Sept. Van Rijn van Alkemade, Prinses Amalia, Batavia.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 22 Sept. in lading naar:

Keulen	D. Hoogewegh, Prins Emil.
„	H. Holst, Colln N°. 23.
Frankfort	J. Kievits, Frankfort N°. 17.
Manheim	F. Krol, Stoltzenfeltz.
Dusseldorp & Nuis	W. Brugman, Niederrein N°. 4.
Ludwigh. & Manh.	Joh. Brilmeijer, Æolus.

AMSTERDAM, 22 Sept. vertrokken:

Wessel	F. Beijer, Jonge Wilhelmina.

Rijnhoogte	ARNHEM 21 Sept. 1 el 38 duim.
	KEULEN 21 „ 8 vt. 10½ „

Voor de Spijskokerij der *Vereeniging van den H. Vincentius*, ter gelegenheid van den tegenwoordigen gezondheidstoestand:

Van P. *f* 25. A. M. D. G. *f* 5. S. *f* 2.50.

Advertentiën.

(1363) OUDE-TONGE, 10 September 1855. Heden overleed, na voorzien te zijn van de H. Sacramenten, in den ouderdom van bijna 69 jaren, de Wel-Eerwaarde Heer HUBERTUS DE GROOT, R. K. Priester, en gedurende 22 jaren Pastoor dezer gemeente.

F. TH. EVERARD, P. J. SMITHUYSEN en J. N. A. MEIJER, Makelaars, zullen op Maandag 15 October 1855, in het voormalig O. Z. Heeren-Logement te *Amsterdam*, ten overstaan van den Notaris J. E. CLAUSING, verkoopen in drie perceelen:

De welgelegene, bijzonder goed ingerigte, extra kapitale **BOERENHOFSTEDE: *DE HERDERSHUT***, met **Huismanswoning**, **Stalling**, **Schuren**, **Wagenhuis** en verdere getimmerten; **Werf** en **Erve**, uitmuntend toegemaakte **Wei- en Hooilanden**, te zamen 15 bunders, 15 roeden en 20 ellen, aan den Stammerdijk in den Gemeenschapspolder, onder de gemeenten Weesp, Weespercarspel. Breeder bij billetten omschreven en te zien dagelijks, met uitzondering van de Zondagen. De bewijzen van eigendom en de veilconditiën zullen vier dagen vóór de verkooping ten kantore van genoemden Notaris, Keizersgracht bij de Leidschestraat, en kopij naarvan bij den Notaris D. VAN DER HORST te Weesp te lezen zijn. (1366)

T. J. B. WESTERWOUDT, H. J. VAN OGTROP, H. B. LOMANS EZN. en J. W. TE BENSEL, Makelaars, zullen op Maandag den Eersten October 1855, in het voormalig *O. Z. Heeren-Logement* te Amsterdam, ten overstaan van den Notaris Mr. J. P. VAN ETTEN verkoopen:

Het Hechte Sterke en Weldoortimmerde **HUIS**, met **Plaats** of **Tuintje** en **Erve**, staande en gelegen op de Prinsengracht tusschen de Weteringstraat en Vijzelgracht, in Buurt BB N°. 411. Breeder bij Billetten omschreven, en te zien des Dingsdags en Donderdags, alsmede op den Verkoopdag, op vertoon van een toegangbewijs, bij genoemde Makelaars te bekomen. De Bewijzen van Eigendom en de Veilconditien zullen vier dagen vóór de Verkooping ten kantore van bovengemelden Notaris, Heerengracht bij het Reguliersplein, te lezen zijn. (1326)

(1368) Eene zeer solide **Instelling van Liefdadigheid** vraagt tegen lage rente **te leen**, voor den tijd van twee jaren, een Kapitaal van ***Drie à Vier Duizend Guldens.*** Informatiën bij den Uitgever dezer Courant.

Een Heer in Schiedam leed jaren achtereen geweldig aan langdurige, dikwijls herhaalde hoofdpijnen, en wilde van **GOLDBERGER'S KETTINGEN** niets weten, maar zijne Vrouw wist hem te overreden, en deed hem een om; spoedig daarna sliep hij in, sliep rustig door en toen hij ontwaakte was zijn hoofdpijn verdwenen, die hij ook voor goed kwijt is, want hij heeft ze niet weerom gehad, hoewel er sedert een geruime tijd verloopen is.

Een ander Heer hier ter Stede, die in soortgelijken toestand verkeerde, heeft eveneens goede diensten van de **KETTINGEN** verkregen. E. VAN BART.

Schiedam, 4 Sept. 1855.

Hoofdpijn, aangezigts-, tand- en oorpijn, krampkolijk, maagkramp, borstkramp, hartkloppen, zenuwzwakte, beving, pijn in de lenden, stijfte in de leden, gewrichtspijn, pootje, handjicht, vliegende jicht, zwakte der oogen, hardhoorigheid en alle andere rheumatische- en zenuwziekten worden er altijd voorspoedig mede genezen en zelden neemt men zijne toevlugt zonder vrucht tot hem.

Goldbergers Kettingen kosten		*f* 1.80—	*f* 2.70—
		„ 3.60—	„ 5.40—
„	Ringen „	„ 1.20— en	„ 1.80—
„	Oormagneten „	„ 1.80— het paar.	

Induction's Apparate voor *f* 15.— Nette Kistjes met electriseertoestellen, die uren achtereen werken en buitengemeen sterke slagen geven; zij zijn voorzien van een regulateur.

Verkoophuis en de bekende Dépôts. (1365)

Inrigting voor Geneeskundige Onderzoekingen.

Reguliersgracht tusschen de Keizersgracht en het Amstelveld, Z 701.

Dagelijks van 11½ tot 1½ uur:

Onderzoek van Lijders aan alle kwalen.

Behandeling van Borstziekten en Tering met inademingstoestellen.

NB. Lijders aan **Zucht**, **Water**, **Graveel** en **Uitputtende Ziekten**, worden dringend verzocht, om toch vooral hunne urine tot onderzoek mede te brengen. De behandeling van deze kwalen berust geheel op de bevinding van het scheikundig en microscopisch onderzoek. (1367)

Pensionnat Français *pour les carrières commerciales, industrielles et littéraires, dirigé par* J. THIEBAUT, *rue de Bruxelles*, N° 40 *à* VILVORDE (BELGIQUE), *à* 15 *minutes de Bruxelles et de Malines par le chemin de fer.*

On y enseigne tout ce qui constitue une éducation distinguée.

La direction spirituelle des élèves et l'enseignement de la religion sont confiés à un prêtre attaché à l'établissement.

L'usage continuel de la langue française est de rigueur: on donne un soin tout particulier à la prononciation.

Le prix de la pension est de 440 francs. Les leçons d'anglais, d'allemand, de musique, de dessin, de gymnastique, et en général toutes les leçons extraordinaires se paient séparément.

On peut se procurer des prospectus du pensionnat au bureau de ce journal. (1343)

Bij G. B. VAN GOOR, te *Gouda* is heden van de pers gekomen en in alle Boekwinkels verkrijgbaar gesteld:

NIEUW GEOGRAPHISCH WOORDENBOEK

der geheele Aarde,

IN ÉÉN BOEKDEEL

DOOR

J. KRAMERS Jz.

Prijs ingenaaid f 15.75, *en gebonden in keurig geperst linnen Band met vergulden rugtitel f* 16.75.

Dit **WOORDENBOEK**, waaraan reeds de gunstigste beoordeelingen ten deel vielen, bevat niet alleen al het belangrijke en wetenswaardige uit de Aardrijks- en Volkenkunde, maar tevens een schat van naauwkeurige opgaven betreffende de Statistiek, de Geologie, de Physische, Meteorologische en Mineralogische gesteldheid der Landen en Gewesten, allerwege gepaard met historische bijzonderheden. »*De Geleerde*, en *Letterminnaar*, *de Handelaar* en *en Zeeman*, *de Onderwijzer*, *de Dagbladlezer*, zij allen kunnen van dit werk veel nut en genoegen hebben." Geholpen door eene zeer nette Typographische uitvoering heeft de Schrijver (naar de getuigenis van Prof. VETH) in eene zeer beperkte ruimte, in één matig Boekdeel, eene volledigheid bereikt, die bewondering verdient. (1150)

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.